

Concept Bedrijfsplan 't Mieghummelnust



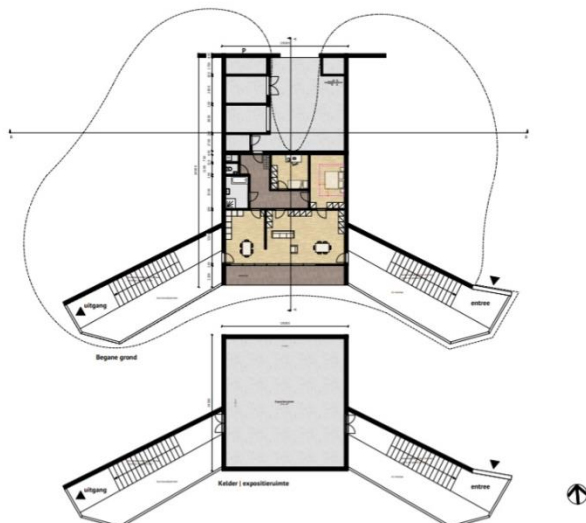
Vlinders kweken



Terrein beheer



Excursies



Inleiding Bedrijfsplan 't Mieghummelnust

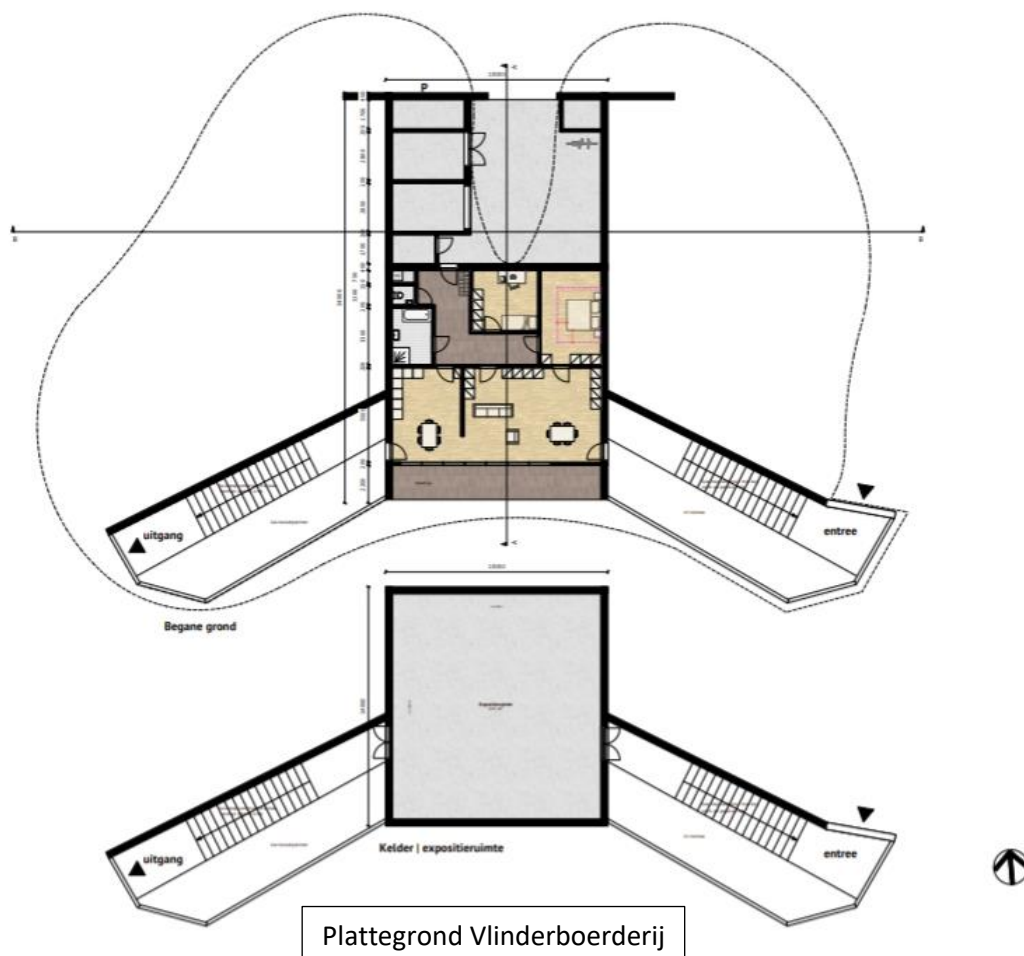
De heer van Hemmen is van plan een vlinderboerderij te bouwen op zijn perceel aan de bosweg te Gasselte. Het perceel is ruim 4 hectare groot en is al 40 jaar in beheer bij de heer van Hemmen. Hij heeft hier diverse Drentse bloemen en planten gezaaid en geplant. Ten dele ter behoud van deze (soms) zeldzame planten, ten dele ten behoeve van de vlinders. De afgelopen jaren heeft het terrein zich uitermate goed ontwikkeld. Hierdoor is er een genenbank van de flora en fauna van de Hondsrug op dit terrein behouden gebleven dat zijn weerga niet kent. Er zijn veel bijzondere planten en er zijn 40 soorten vlinders waargenomen. De heer van Hemmen woonde in de buurt en kon vanuit zijn woonhuis het terrein goed in de gaten houden. Ook was het mogelijk bij zijn woning materiaal en materieel, waarmee het terrein beheerd kan worden en waarmee vlinders gekweekt kunnen worden, op te slaan.

Een vlinderboerderij met alleen inheemse vlinders is uniek in Nederland. Een dergelijk centrum is zeer waardevol voor educatie en onderzoek.

De heer van Hemmen wil graag op het ruim 4 hectare grootte perceel zo'n vlinderboerderij bouwen. In de vlinderboerderij zal een bedrijfswoning en bedrijfsruimte gerealiseerd worden. Dit is noodzakelijk omdat het voor het kweken van vlinders en voor het beheer van het terrein belangrijk is dat er ten alle tijden iemand de processen in de gaten kan houden en eventueel kan bijsturen.

Om kennis en liefde voor de Nederlandse natuur uit te dragen zal er een in pandige expositie ruimte gerealiseerd worden en excursies op het terrein gehouden worden.

Dit bedrijfsplan beschrijft wat het bedrijf **'t Mieghummelnust** voornemens is te doen.



Doelen van het bedrijf 't Mieghummelnust:

1. Het realiseren van een vlinder kweek- en onderzoekcentrum
2. Het in stand houden van een regionale/Hondsrug genenbank
3. Het onderhouden van een educatieve expositie ruimte waar passanten kennis van de inheemse vlinderfauna kunnen vergroten en zich verbazen over de vele vlinderwetenswaardigheden
4. Het geven van excursies op het omliggende terrein
5. Het geven van lezingen en cursussen
6. Het onderhouden van het ruim 4 hectare kweek-, onderzoeks- en natuurterrein, middels onder andere maaien, snoeien en plaggen
7. Het beschikbaar stellen van planten en zaden voor andere natuurbouwprojecten
8. Ervaring op doen en kennis delen over het gebruik van waterstofgas



Ad 1. Het gaat niet goed met de vlinders in Nederland. Door vlinders op te kweken en in de natuur los te laten kunnen de genen van deze dieren blijven bestaan. In de vlinderboerderij zal hier een kas voor gebouwd worden. Daar dit proces leerzaam is en interessant om naar te kijken, is het mogelijk voor publiek om op weg naar de expositieruimte in de boerderij deze vlinderkweekkas te bekijken.

Voor sommige soorten is er te weinig bekend om de dieren goed te kweken. De vlinderboerderij biedt de mogelijkheid hier onderzoek naar te doen. Om onderzoek te kunnen doen, kunnen vlinders gekweekt worden. Hier is ruimte voor nodig, vliegkooien bijvoorbeeld. Deels kan dat buiten maar deels is het nuttig om onder meer geconditioneerde omstandigheden te werken. Dit vergt ruimte. Deze ruimte wordt in de vlinderboerderij gerealiseerd. In sommige stadia van de ontwikkeling van de rupsen en vlinders is het van belang om op het juiste moment vereiste voorwaarden te bieden dan doen uren er soms toe. Te vroeg of te laat kan funest zijn. Dit vergt accuraat toezicht. Mede dit maakt het inspannende bedrijf **'t Mieghummelnust** uiterst efficiënt.

Het streven is om in de boerderij 20 soorten te kweken en per soort 30 exemplaren per jaar. Het kweken vergt nog al wat aandacht en verzorging. Het is daarom prettig dat de beheerder in het gebouw woont.

Het gaat niet goed met de Nederlandse dagvlinders. Er is heel veel niet bekend over de vele soorten. Waarom gaat het bijvoorbeeld niet goed met De Kleine Vos? De rupsen leven alleen maar op brandnetel. Door de stikstof depositie zijn er brandnetels genoeg, maar toch gaat het slecht met deze vlinder. Wat is er mis? Zo is er een waslijst aan onderzoeksvragen op te stellen.

De heer van Hemmen is al jaren bezig met het onderzoeken van vlinders en het kweken van verschillende soorten. Hij heeft hier veel kennis over opgebouwd. Middels het bedrijf **'t Mieghummelnust** wil hij deze kennis delen, uitbreiden, meer onderzoek doen en meer vlinders kweken. Het bedrijf geeft de mogelijkheid om samen te werken met verschillende Universiteiten en jonge onderzoekers een stage plek te bieden. De Vlinderboerderij en het omliggende terrein zijn bij uitstek geschikt om onderzoeken binnen en buiten te combineren. De kweekkas en de vlindertuin binnen en de waardplanten en nectarplanten buiten zijn ideaal om onderzoeksvragen op te testen.



Ad 2. De heer van Hemmen heeft sinds 1973 in de omgeving/op de Hondsrug allerlei planten verzameld en uitgeplant of uitgezaaid op de ruim 4 hectare rond de vlinderboerderij. Hierdoor zijn de oorspronkelijke genen van de vegetatie van de Hondsrug bewaard gebleven. Dit is belangrijk omdat de planten zich in de duizenden jaren dat ze op de Hondsrug groeien hebben aangepast aan de daar optredende omstandigheden. Weer en bodem invloeden hebben de planten gevormd tot een specifieke flora voor de Hondsrug. Daar heeft de fauna zich ook op aangepast. Die flora heeft andere eigenschappen dan de flora in bijvoorbeeld Frankrijk.

Het is belangrijk om deze specifieke eigenschappen te behouden. Dit kan door dit gebied op een goede manier te beheren. Tevens zal de heer van Hemmen zoveel mogelijk gebiedseigen planten (als plant of in de vorm van zaad) verzamelen om de genenbank uit te breiden.



Ad 3. Er zijn in Nederland verschillende locaties waar men in kassen e.d. vlinders kan bewonderen. Het betreft echter altijd tropische soorten. Hierdoor wordt de indruk gewekt dat je voor mooie natuur in het vliegtuig moet stappen. Met 't Mieghummelnust wordt getoond hoe prachtig de Nederlandse vlinder fauna is. Alleen bij De Vlinderstichting worden inlandse vlinders gekweekt en dat zijn dan alleen maar koolwitjes die voor educatie op scholen e.d. gebruikt worden. Ook zal duidelijk gemaakt worden dat

Nederlandse vlinders het moeilijk hebben en dat er meer nodig is om ze te behouden dan het planten van een vlinderstruik. Er zal bezoekers duidelijk gemaakt worden hoe ze in hun eigen tuin de vlinders beter kunnen helpen.

Het is de bedoeling dat de voorlichting een kleinschalig karakter krijgt. Daar zijn de ruimtes en de parkeerplaatsen op ingericht. Door kleine groepen te ontvangen kan de kennis overdracht het beste plaats vinden. De beoogde doelgroep is langs fietsende toeristen, wandelaars, dagtoeristen, bezoekers van het nabijgelegen hotel, enz. Bekendmaking van het bestaan van de informatieruimte en de excursies zal afgestemd zijn op het op gang brengen van een kleine bezoekersstroom.

Na betreden van het gebouw daalt men via de vlinderkas af naar de kelder waar zich de expositieruimte bevindt. Dit is het informatief hart van de boerderij. Hier kunnen belangstellenden en passanten hun kennis van de inheemse vlinderfauna vergroten en zich verbazen over de vele vlinderwetenswaardigheden. De heer van Hemmen zal de expositie inrichten en actualiseren. De vlinderboerderij en de expositieruimte zullen vier dagen per week open zijn van 10.00 tot 17.00 uur.



Ad 4. Het zal mogelijk zijn om tijdens de openingsuren van de expositie ruimte het omliggende terrein middels een excursie te bekijken in kleine groepjes. De excursies kunnen op afspraak of spontaan bij voldoende langsgelopen bezoekers gelopen worden.

Betreden van het terrein gaat over 'olifantenpaadjes' zoals de eigenaar het zelf noemt. Paden die ontstaan op plekken waar bezoekers zo min mogelijk schade veroorzaken aan de vegetatie, maar wel met het doel om vanaf die paden de vlinders en bijzondere planten zoals Goudveil

en Valkruid te zien. De rondgang over het terrein duurt ongeveer een uur en is niet geschikt voor mensen die slecht ter been zijn. Er worden maximaal 4 excursies per dag gelopen.

Over het algemeen gaan excursies in de natuur ten koste van de natuur. De beoogde locatie van de vlinderboerderij was een aardappelakker. Hier is grote natuurwaarde gerealiseerd, mede ten behoeve van educatie. Realisatie van de boerderij zal een stimulans zijn om inheemse vlinders te kweken en behouden. Ook onderzoek gaat vaak ten koste van de natuur. Op de vlinderboerderij zal door het kweken van vlinders kennis vergaard worden en zullen bestaande populaties ondersteund kunnen worden in een terrein dat natuurgebied waardig is maar landbouwgrond was. Dit is uniek voor Nederland.



Ad 5. De expositieruimte biedt de mogelijkheid om groepen te ontvangen en middels lezingen en cursussen kennis over te dragen. Bij een lezing is er ruimte voor 15 mensen, een cursus kan gegeven worden aan groepen van maximaal 15 mensen.

Een lezing duurt zo'n 2 uur. De verwachting is dat er 1 lezing per week gegeven wordt.

Een cursus beslaat tenminste één dagdeel. De verwachting is dat er 1 cursus per maand gegeven wordt.

Er is vanuit gemeenten behoefte aan informatie voor de beleidsmedewerkers en voor de (uitvoerende) groenmedewerkers. Tegenwoordig wordt er steeds meer gelet op scholing en bijscholing. De Vlinderstichting geeft al een paar jaar de cursus Kleurkeur. Deze cursus wordt veel afgenomen. Er zijn inmiddels 1000 mensen hiervoor gecertificeerd. Deelnemers zijn verplicht om verdiepingscursussen, excursies of lezingen te volgen om hun certificaat te behouden. Hier is een groot potentieel aan deelnemers voor de lezingen, cursussen en/of excursies.



Ad 6. Het ruim 4 hectare grootte terrein moet onderhouden worden. De kruidige vegetatie moet in drie keer per jaar gefaseerd ecologisch gemaaid worden. Deze vorm van maaien houdt rekening met de terreinomstandigheden, de aanwezige flora en fauna en de verschillende bloeitijden en zaadrijpingsperiodes. Dit is het optimale beheer voor de flora en de vlinders. Het maai-beheer wordt uitgevoerd met lichte éénassige maaimachines met een

vingerbalk en het maaisel wordt met de hand afgeharkt en op broeihopen gezet. Voor dit terrein van ruim vier hectare zullen in mei, juli en oktober vijf mandagen per periode ingeroosterd moeten worden.



Ad 7. In nieuw aangelegde natuurterreinen kunnen vanuit het terrein rond 't Mieghummelnust planten geënt worden door ze te zaaien, planten of zaadrijkmaaisel te verspreiden. Op die manier kan er gezorgd worden dat het lokale genenmateriaal verder verspreid wordt. Zodoende is de kans groter dat het genenmateriaal voor de toekomst in de regio behouden blijft.

Tot slot zal er onderhoud gepleegd moeten worden aan het omliggende terrein. Het is van belang dat dit op de juiste tijd en met de juiste middelen gebeurt. Het bedrijf van de heer van Hemmen zal dit natuurbeheer uitvoeren. Maaien met kleine lichte maaimachines, op de voor planten en vlinders gunstige manier en tijd. Omdat de meeste hoveniers bedrijven er niet de juiste kennis en materieel voor hebben, zal meneer van Hemmen dit in eigen beheer doen.

Hij heeft daar gereedschap voor of zal het aanschaffen en hij zal het in de bedrijfsruimte opslaan.

Het is te verwachten dat er twee terreinen per jaar moeten worden geënt. Dit moet gecombineerd worden met de verschillende maaibeurten, daar verschillende planten op verschillende tijden hun zaad rijp hebben. Per terrein zal dit drie dagen per jaar kosten.



Ad 8. Bij de educatie en het verantwoord omgaan met de natuur, past ook het gebruik van waterstofgas. Het is al lang een wens van de heer van Hemmen om waterstofgas te gebruiken als energiebron. Met de zonnecollectoren op de geplande vlinderboerderij en het op kleine schaal gebruiken van waterstofgas zal de heer van Hemmen kennis en ervaring op doen met deze

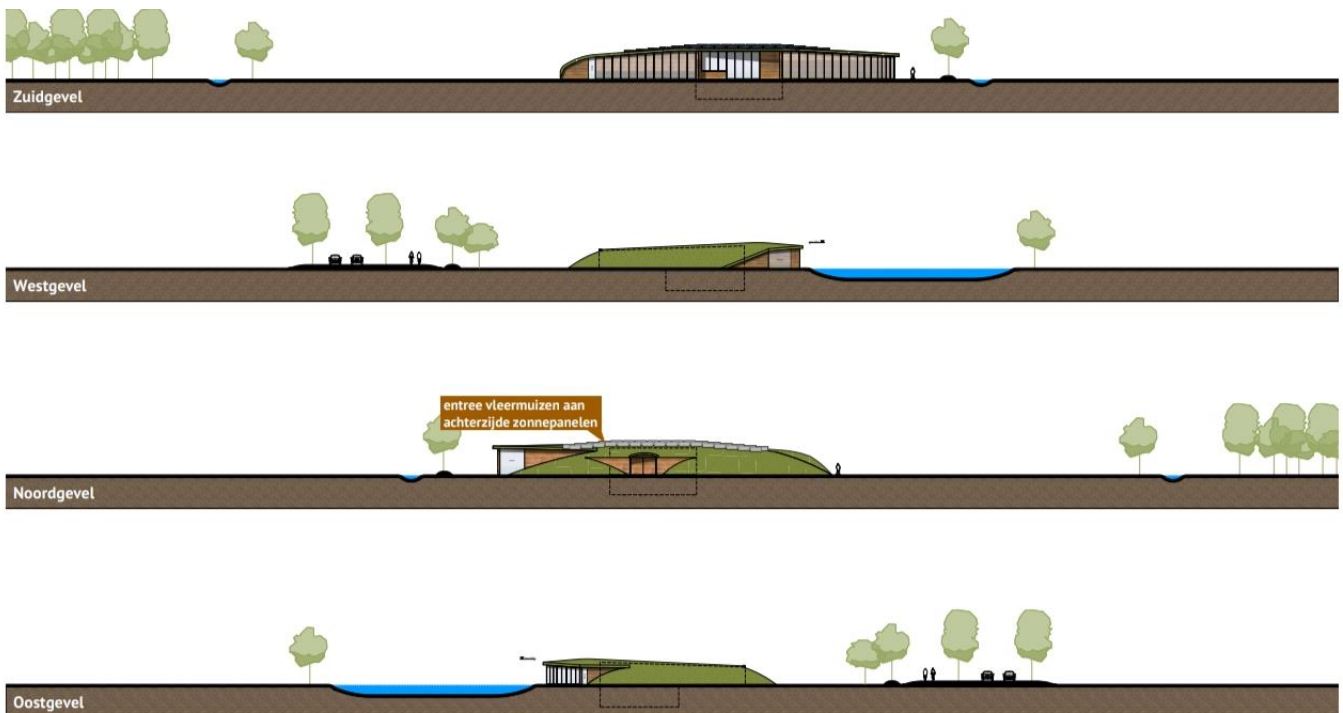
milieuvriendelijke energiebronnen.

Het inzicht dat waterstofgas het belangrijkste middel is om de energietransitie te volbrengen is bij de heer van Hemmen ontstaan in de jaren 1980 door zijn vorige werkzaamheden bij de firma Mennega in Gasselte, waar hij met robots aluminium warmtewisselaars voor CV-ketels laste.

Zijn afkeer voor kernenergie deed hem zoeken naar alternatieven en zo kwam hij op het spoor van zonne- en windenergie met de daarbij gewenste opslagmogelijkheden. Roestvast stalen opslagtanks waren ideaal geschikt om met robots te lassen.

Nu in 2022 is het van belang dat zonne-energie met thermische zonnecellen in combinatie met een warmtepomp meer bekendheid krijgen. Het overschot aan zonne-energie kan met een brandstofcel-electrolyser combinatie de onafhankelijkheid van het elektriciteitsnet en gasaansluiting demonstreren.

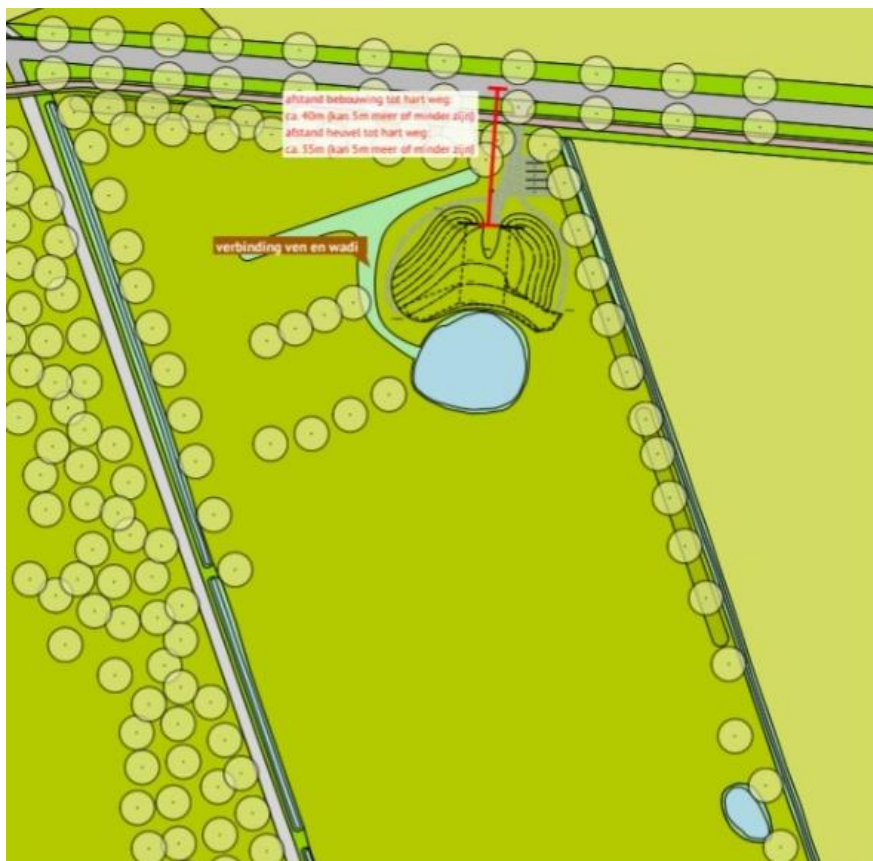
In de vlinderboerderij zullen de milieubewuste bezoekers dit aspect graag bekijken.



Inpassing van de Vlinderboerderij in het landschap.

De Vlinderboerderij komt op de noordoostzijde van het perceel met de toegang vanaf de bestaande dam aan de Bosweg. De boerderij komt los van de houtwallen te liggen en de heuvel heeft dezelfde vegetatie als de bestaande vlindertuin. Het toegangspad, de parkeerplaatsen en het pad rondom de boerderij worden aangelegd met grasstenen. Er wordt voorzien in 4 parkeerplaatsen voor auto's en ruimte voor 10 fietsen. Aan de voorzijde van de boerderij wordt een ven aangelegd met een flauw talud als natuurvriendelijke oever. Het ven wordt indien nodig kunstmatig aangevuld met water uit een bron om zo ook in een extreem droge zomer water te behouden. Tussen de ven en een bestaand lager deel van het terrein met hoge natuurwaarde komt langs de westzijde van de boerderij een wadi als verbinding om verdroging te voorkomen. Het leem uit de ven wordt gebruikt voor de heuvel van de boerderij, zo is er een gesloten grondbalans. Er komen behalve rondom de boerderij geen aangelegde paden door de vlindertuin.

Het gebouw is gesitueerd in de noordoostelijke hoek van het kavel. Dit om een minimale impact te hebben op de bestaande vegetatie en om maximaal ruimte te bieden aan de vlinders. De bezoeker betreedt de boerderij vanaf de oostzijde waar men direct kan parkeren. Via de houtwal loopt men door naar de entree die vanaf de oprit al zichtbaar zal zijn. Na betreden van het gebouw daalt men via de vlinderkas af naar de kelder waar zich de expositieruimte bevindt. Dit is het informatief hart van de boerderij. Het verlaten van de boerderij gebeurt via de westzijde waar men via de kweekkas terug op het maaiveldniveau komt. Teruggaand naar de uitgang loopt men langs de wadi die de ven en de reeds bestaande wadi met elkaar verbindt. Aan de zuidzijde wordt een ven gegraven met een diameter van circa 30 meter. De leem die bij het uitgraven van de ven vrij komt wordt gebruikt om de heuvel te maken. Op deze heuvel zal, vanwege zijn lemen ondergrond, bijzondere typen vegetatie gaan groeien. Om maximaal ruimte te bieden aan de vlinders, worden de publieke (en private) routes om het gebouw zo minimaal mogelijk gehouden.



Waarom nu het bedrijf 't Mieghummelnust? Motivatie van Hemmen

Het gaat niet goed met de inheemse flora en fauna. Dit is iets dat de heer van Hemmen al in de jaren 70 constateerde. In plaats van bij de pakken neer te gaan zitten, heeft hij zich jaren ingezet om inheems en plaatselijk genenmateriaal te verzamelen, te kweken en te verspreiden. De tuin rond zijn woning op de Bosweg 4 te Gasselte en een iets verderop gelegen ruim 4 hectare groot terrein heeft hij omgevormd tot natuurgebied met hoge natuurwaarde en een groot natuurgenenbestand van de Hondsrug flora en fauna.

Hij is een idealist die bij zichzelf begint. Zijn motto is; je moet samenwerken met de natuur, niet de natuur tegenwerken. Door voor de natuur betere omstandigheden te scheppen; hogere waterstand, schralere bodem, reliëf en door zaden te verzamelen in de omgeving, heeft hij de natuur geholpen de landbouwgrond weer in te nemen. In 2009 heeft hij valkruid verspreid op een nieuw aangelegd viaduct van de N34. Daar is het goed tot ontwikkeling gekomen, de terreinomstandigheden daar waren ideaal voor het zeldzame Valkruid, de Drentse gele margriet.

Al jaren wil hij graag de natuur verder helpen en een vlinderboerderij bouwen op het ruim 4 hectare grootte terrein langs de Bosweg. In 2009 kwam de familie van Hemmen al in de krant met het idee om een vlinderboerderij met informatiecentrum te willen bouwen. Hij zou er graag vlinders kweken die in Nederland niet meer voorkomen. Bijvoorbeeld het klaverblauwtje of de rode vuurvlinder. De vlinderboerderij moet opgenomen worden in het landschap, vooral ondergronds gebouwd worden. Het omliggende terrein met de in 1980 aangelegde bloemenweides is ideaal voor de vlinders om zelf zich in voort te planten. Het is een genenbank van regionale flora en fauna waaronder de waardplanten en nectarplanten voor deze in Nederland uitgestorven soorten. De zaden van Hondsrug specifieke soorten zijn in de omgeving gewonnen en hier uitgezaaid. Zo heeft de heer van Hemmen bij de herinrichting ivm de ruilverkaveling plaggen met regionale klokjesgentiaan uitgestoken om deze voor de toekomst te behouden. Hij kwam in de krant toen in 1982 de eerste parnasia op zijn terrein bloeide.



Meneer van Hemmen heeft veel kennis van het terrein, inheemse planten en de samenhang tussen planten en insecten en dan vooral met de vlinders. Een keur aan mensen van allerlei organisaties hebben zich gelaafd aan de kennis van de heer van Hemmen. (Hieronder mensen van verschillende universiteiten, De Vlinderstichting, Provinciaal ecologen etc) Al heel lang leeft de behoefte om de kweek en experimenten op wat grotere schaal uit te voeren en de kennis breder uit te dragen bijvoorbeeld dmv excursies over het terrein. Zo is het idee van De Vlinderboerderij ontstaan. Geen grootschalige attractie, geen horeca maar een vlinder kweek- en onderzoekcentrum voor specialisten met daarnaast een educatieve expositie ruimte waar passanten kennis van de inheemse vlinder fauna kunnen vergroten en zich verbazen over de vele vlinder wetenswaardigheden.

Meneer van Hemmen wil zijn kennis ook behouden voor de toekomst en dus mensen opleiden voor onderzoek en het kweken van vlinders. Het idee is dat een dochter van de heer van Hemmen, die de liefde voor de natuur en vlinders met de paplepel ingegoten heeft gekregen, met haar man ingewerkt worden in de vlinderboerderij opdat zij het voort kunnen zetten.

Op welke manier is dit bedrijf 't Mieghummelnust een toegevoegde waarde?

Het gaat niet goed met de inheemse flora en fauna.

Er is behoefte aan bedrijven die kennis en vaardigheden kunnen overdragen en het berm- en natuurbeheer op een goede manier kunnen uitvoeren. Voor al dit werk heeft de heer van Hemmen kennis en kunde in huis. Het bedrijf '**t Mieghummelnust** stelt hem in staat deze kennis en kunde breder in te zetten.

Een keur aan mensen van allerlei organisaties hebben zich gelaafd aan de kennis van de heer van Hemmen. (Hieronder mensen van verschillende universiteiten, De Vlinderstichting, Provinciaal ecologen etc) Al heel lang leeft de behoefte om de kweek en experimenten op wat grotere schaal uit te voeren en de kennis breder uit te dragen bijvoorbeeld dmv excursies over het terrein. Zo is het idee van De Vlinderboerderij ontstaan. Geen grootschalige attractie, geen horeca maar een vlinder kweek- en onderzoekcentrum voor specialisten met daarnaast een educatieve expositie ruimte waar passanten kennis van de inheemse vlinder fauna kunnen vergroten en zich verbazen over de vele vlinder wetenswaardigheden. Dit is de basis voor het bedrijf '**t Mieghummelnust**.

De Vlinderstichting geeft al een paar jaar de cursus Kleurkeur. Deze cursus wordt veel afgenomen. Het is niet alleen een cursus om kennis te vergroten, het is meer een nieuwe manier van werken. Deelnemers zijn verplicht om verdiepingscursussen, excursies of lezingen te volgen om hun certificaat te behouden. Het bedrijf '**t Mieghummelnust** van de heer van Hemmen kan hier een invulling aan geven.



De Vlinderstichting heeft in 2020 de heer van Hemmen uitgeroepen tot vlinderbeheerder van het jaar 2020.

Kars Veling van De Vlinderstichting: "Van Hemmen is enorm gedreven en hij heeft er een prachtige plek van gemaakt, met meer dan veertig soorten vlinders, dat is gigantisch veel. Het is een geweldig stukje natuur, door een particulier in zijn eigen vrije tijd onderhouden, daar zijn we zeer van onder de indruk."

Met de prijs hoopt De Vlinderstichting ook anderen te inspireren. "Het kan dus, als je de energie hebt en de tijd, dan kun je gewoon een stukje landbouwgrond omtoveren in een vlinderparadijs", aldus Veling.